

קוראים יקרים: אם אין קמח אין תורה. נשמח לתרומות על מנת להמשיך להוציא את העלון ולהפיץ אותו ברחבי אשקלון. ניתן להקדיש את התרומה להצלחה, זיווג, לרפואה, לעילוי נשמת וכיוצא בזה

עורי צפון

להנחלת מסורת יהדות תימן באשקלון

איש על דגלו

קיט. מובא: "ר' חנינא מיעמף וקאי אפניא דמעלי שבתא, אמר, בואו ונצא לקרת שבת המלכה" וכתב הרמב"ם בפרק ל' מהלכות שבת הלכה ב': "איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת ומתעמף בציצית ויושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך. וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעמפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך", וכתב על זה ר' אברהם אלנדאף זצ"ל בחיבורו "ענף חיים": "כן הוא מנהג חסידים ואנשי מעשה מימות התנאים עליהם השלום, וכל הספרים מאירים ומוזהרים שלא להקביל פני שבת אלא בכבוד גדול ואימה ויראה ועטיפת טלית גדול", וכתב הרב שלום יצחק הלוי בהגהתו לשו"ת פעולת צדיק חלק ג' סימן רמ"ו: "כמעט אין יהודי בתימן שאינו נכנס לבית הכנסת בלי עטיפת הראש בציצית", ובספר עריכת שולחן לרב שלמה קורח זצ"ל כתב בסימן רס"ז: "הכל מתפללים כשהם עטופים בטלית גדול, וכן כשיוצאים מבית הכנסת, מליתותיהם עליהם, ויש נהגו שאין פושטים הטלית אלא אחר גמר הקידוש". זכורני כשהייתי בחור ישיבה, פגש אותי בליל שבת הרב רובין ראש "בד"ץ מהדרין" מרחובות, ושאל אותי מדוע אני עטוף בטלית, וכשהשבתי לו שכך מנהג בני תימן, הוא סיפר לי בערגה שהוא גדל בירושלים ושם היה מנהג החסידים להתעמף בטלית בערב שבת.

לכן, קריאה חשובה לכל בני תימן, להמשיך ולחזק את המנהג הקדוש הזה של לבישת טלית גדול בליל שבת, ואם בהרבה מקומות התרופף המנהג מחמת עצלות או חיקוי מנהגי הספרדים, מצוה להחזיר עטרה לישנה ולעודד אחד את השני לדבוק במנהגי אבותינו הקדושים.

בברכת חזק ונתחזק, ישי ואדעי.

בפרשת במדבר פרק ב' פסוק ב' נאמר: "איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל" ונאמר בעיר השירים: "מי זאת הנשקפה כמו שחר, יפה כלבנה, ברה כחמה, איומה בנדגלות", ואמרו על כך חז"ל במדרש רבה: "קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם, וכל האומות מסתכלין בהם ותמהין... אומרים להם האומות "שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשְּׁוֹלְמִית" הדבוקו לנו בואו אצלנו ואנו עושין אתכם שלמונים הגמונים דוכסין אפרכין אסטרטליטין". אומות העולם מפתים את ישראל להתחבר עמם ולקבל שלטון "וישראל אומר "מה תִּחְזוּ בַשְּׁוֹלְמִית"?! מה גדולה אתם נותנים לנו?! שמא "כְּמַחֲלַת הַמְּחַנִּים" שמא יכולים אתם לעשות לנו כגדולה שעשה האלהים במדבר דגל מחנה יהודה דגל מחנה ראובן דגל מחנה דן דגל מחנה אפרים יכולים אתם לעשות לנו כך?!" ובהמשך המדרש מבואר שהדגלים מבטאים את קדושת המשפחה הישראלית- כל אחד מכיר את אבותיו, כל אחד יודע בדיוק מהיכן הוא בא.

אותו מסר של "איש על דגלו" נכון גם בתקופתנו לגבי שמירת מסורת אבות. עם כל אהבתנו לכל עם ישראל והכבוד שאנו רוחשים למנהגי כל עדות ישראל, אנו צריכים להמשיך לאחוז במנהגינו, להגדיל אותם ולחונך את בנינו על פיהם עד יבוא גואל צדק ויאחד את כל עם ישראל יחד בצירוף כל המנהגים הטובים של כלל ישראל.

מנהגים, הלכות ומסורת

מנהג עטיפת טלית בערב שבת.

בגמרא מסכת שבת דף כה: מובא: "כך היה מנהגו של ר' יהודה בר אלעאי ערב שבת מביאים לו עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו ומתעמף ויושב בסדינין המצוייצין ודומה למלאך ה' צבאות" ובדף

"עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם"

זקני תימן באשקלון

מארי יחיא בן אברהם נחום זכר צדיק וקדוש לברכה

בירושלים, היה הולך בעצמו לחלק את הכסף לשיבות. על טוב לבו העיד שלום לוי (יתום שברח בגיל תשע מהישוב מהאצר כי רצו לאסלם אותו, עבר תלאות רבות ונתפס לכלא בצנעא, עד שהבריחוהו ועלה לארץ) ביומן שכתב, שהוא שהה אצל משפחת מארי יחיא במדאן במשך תקופה ארוכה ושם גדלו אותו כאחד מילדיהם. עוד שמעתי מנכדו שהוא השתדל פעמים רבות בהברחת יתומים. מארי יחיא היה נעים לכל הסובבים אותו, וידע בחכמתו הרבה לתת לכולם הרגשה טובה. כך סיפרו שכל מי שעלה להתפלל כשליח ציבור או לקרוא בתורה היה אומר לו יישר כח או חזק וברוך. שאלו אותו, מארי, מדוע לזה אתה אומר יישר כח ולזה אתה אומר חזק וברוך. מארי יחיא ענה בשנינותו שהביטוי "יישר כח" נאמר למשה רבינו על שבירת הלוחות ("יישר כחך ששיברת"). לכן, למי ששובר את המילים הוא נוהג לומר יישר כח, ולמי שקורא כראוי הוא אומר חזק וברוך...

לימודו - מארי יחיא היה קם לפנות בוקר ללימוד, מתפלל ויוצא לעבודה בפרדס. העבודה היתה בקבלנות והוא היה נוטע עצים. היה מסיים עבודתו, חוזר לבית, מתקלח, סועד, נח- נים ולא נים ואחר כך מתחיל ללמוד בבית הכנסת עד מנחה וערבית. אחרי ערבית היה לומד בבית. בתימן למד בחבורת לומדים שעליהם נמנה מארי סעיד דהרי זצ"ל, ובארץ ישראל היה משתתף לפעמים עם חבורת הלומדים

מארי יחיא בן אברהם נחום נולד בשנת התרנ"א ליצירה. חי ביישוב מדאן, שם למד תורה מפי רבו מארי יוסף שאול עד גיל עשרים אז נפטר רבו. נשא לאשה את בתו של מארי יוסף שאול. מארי יחיא שימש כרב של הישוב מדאן, ויחד עם זאת כרב של הישוב ג'רמאן. עלה לארץ וחי באשקלון, בצפון ובסוף ימיו ברמת אשכול.

הליכותיו- מארי יחיא היה דמות וסמל לענוה, פשטות ויראת שמים. היה לו חיוך מיוחד על הפנים ואהבו אותו מאוד. היה משכין שלום בין אנשים ומתרחק מהמחלוקת. לכן, כשהרגיש שהתגלעה מחלוקת בבית הכנסת, פינה חדר בביתו והקים את בית הכנסת "שערי צדק". מארי יחיא היה מקפיד להגיע לבית הכנסת ראשון כדי שאף אחד לא יקום מפניו. הוא לא אהב להטריח את הזולת, ואף את קרוביו. כשנפטרה אשתו, היה עצמאי ובישל לעצמו. בתו הזמינה אותו לסעודת השבת וכדי שלא להטריח סירב שתבשל בשבילו והיה בא לסעודה עם האוכל שלו. מארי יחיא היה מומחה בשחיטה, וקיים את המצוה לשם שמים. מתחת לבית היתה חנות לממכר עופות, ואם הביאו לו לשחוט, אין מצב שהעלו אליו הביתה את העופות. הוא היה מזדרז לרדת אליהם. פעם באה אשה עם תרנגול ואשתו של מארי יחיא הודיעה לה שהמארי באמצע האוכל. מארי יחיא שמע את השיחה, קם ממקומו ואמר לאשתו: "גם הם צריכים לאכול", ומיד ירד לשחוט. היה לו מקום קבוע שהיה שוחט וכמובן שהשחיטה היתה בחינם. בערב שבת בשעה שתיים עשרה היה כבר אחרי מקלחת, לבוש עִנְתָרִי (בגד עליון) לכבוד שבת, יושב בבית הכנסת ולומד גמרא עד שהגיע זמן קריאת שיר העשירים. מספר נכדו שהיה מקפיד לשם מלית בכל התפילות גם במנחה וערבית של יום חול. בפעם הראשונה שהתארח אצל בנו בשבת בירושלים וחזר לאשקלון, סיפר לכולם שבירושלים האנשים מסתובבים ערומים. השומעים התפלאו למשמע דבריו והוא הסביר שראה בליל שבת שאף אחד לא שם מלית. היה אוסף כסף לשיבות, וכשעלה לשבת

בבית הכנסת של מארי ישראל גיאית זצ"ל זבין הלומדים היה מארי יוסף דהרי זצ"ל. בחגים היתה חבורת לימוד בבית הכנסת שלו. כדוגמא ללימוד בחג מספר נכדו שבפסח לא הסתפקו בלימוד הלכות חמץ ומצה, אלא היו יושבים ולומדים הלכות קרבן פסח וחגיגה. לימודו של מארי יחיא היה בהרמב"ם ומפרשיו, שולחן ערוך, עין יעקב, מדרש תנחומא רבינו בחיי ועוד. גמרא היה לומד את הבבות (בבא קמא-מציא ובתרא), אך לא באופן קבוע כי עיקר הלימוד היה למעשה. בשולחן שבת היה לומד מנורת המאור. מימרות שלימות היו שגורות על לשונו על פה. על הקשר החזק שלו ללימוד מעיד אחד הנכדים: "כשסבא היה יושב עם אנשים אין דבר כזה שיושבים לדבר שטויות-לומדים!"

לפני פטירתו הוא אושפז בבית חולים. באו לבקר אותו. אמר להם ללכת להתפלל. חזרו מהתפילה, אמר להם שלום עליכם ונפטר. מארי יחיא נפטר ביום י' אייר התשל"ח בגיל פ"ז ונטמן בבית העלמין הישן באשקלון. הותיר אחריו דור ישרים, בנים ונכדים יראי ה' ומהם תלמידי חכמים עמלי תורה.

אבקש מכל מי שיכול לעזור בתיעוד ואיסוף חומר על זקני תימן שיפנה אלי 0546758864

הרב אביעד סיאני יצ"ו

ברוך ה' אנו מתקרבים לחג מתן תורתנו שבו עמדו ישראל בהר סיני, נפתחו שערי שמים, ירד שפע אדיר של רוחניות וקבלו את התורה הקדושה. חז"ל אומרים שאותו השפע שירד אז בהר סיני, יורד כל שנה בליל חג השבועות. החפץ חיים אומר כמה עלינו לנצל את השפע שיורד עלינו בלילה הקדוש הזה, וכדרכו מסביר זאת על ידי משל: בעיירה אחת חי אדם בשם הרב צבי. כולם הכירוהו כאדם אמיד המקורב לשלטונות, וכל מי שנצרך לעזרה בדבר מסויים היה פונה אליו. בוקר אחד בשעה שעש וחצי מצלצל המלפון בביתו. ר' צבי הרים את השפופרת ועל הקו היה יהודי שדרש בשלומו. ר' צבי ענה: ברוך ה' הכל בסדר, אבל מי מדבר? עונה היהודי: קוראים לי דוד. כן דוד, מה רציית שהתקשרת בשעש וחצי בבוקר? אומר לו דוד: אני התחתנתי. ר' צבי אומר ר' צבי אומר לו: נו, מזל טוב. דוד ממשיך:

לפני 25 שנה. אומר לו ר' צבי: אז מה אתה רוצה ממני בשעש וחצי בבוקר? אומר לו דוד: ונולדה לנו ילדה. שואל אותו ר' צבי: אחרי כל כך הרבה שנים? עונה לו דוד: לא, לפני 23 שנה. אומר לו ר' צבי: נוווו! אז מה אתה רוצה ממני? עונה לו דוד: עכשו היא מתחתנת ואני צריך עזרה של 10,000 דולר. אומר לו ר' צבי: בוא אלי למשרד בשעה 12 בצהריים ואתן לך. הגיעה השעה 12 ודוד לא בא. ר' צבי מחכה, שעה, שעתיים ודוד לא מגיע. למחרת, המלפון שוב מצלצל בשעה שעש וחצי בבוקר. דוד על הקו: בוקר טוב, מה שלומך? הרב צבי עונה לו: אבל אמרתי לך לבוא אלי בשעה 12. דוד מבקש סליחה ומבטיח שהיום יגיע. השעה 12 מגיעה ודוד לא בא. למחרת בבוקר, אותו התקליט. מלפון בשעש וחצי בבוקר, בקשת סליחה והבטחה מדוד שיגיע בשעה 12. כך נמשך הדבר במשך שבועיים עד שהרב צבי הפסיק להתייחס לאותו אדם.

אומר החפץ חיים: מגיע אדם לתפילה בבוקר ואומר: "אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם נא עלינו". מיד בשמים שואלים: מה קרה שצריך רחמים? והיהודי ממשיך: "ותן בלבנו", מה קרה? יש בעיות עם הלב? עונה היהודי חס וחלילה, אני רוצה "להבין", להשכיל, לשמוע, ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים". שואלים אותו המלאכים: מה אתה רוצה ללמוד ולהבין? מחשבים? מתימטיקה? מדעים? עונה היהודי: את התורה הקדושה! שואלים אותו: איזו מסכת? עונה היהודי: "את כל דברי תלמוד תורתך"- אני רוצה הכל: משניות, גמרות, הלכות, מדרשים. מיד בשמים מרחמים עליו ומכינים לו חביות של סייעתא דשמיא כדי ללמוד תורה, והנה מגיע ובא לציון ואותו היהודי מנשק את התפילין והולך לו. כשנגמרת התפילה יורדים המלאכים לתת לו. הם מחפשים אותו והוא נעלם. כך אותו מחזה חוזר כל יום מחדש. אותו יהודי מבקש להבין את כל התורה, וכשרוצים לתת לו הוא נעלם.

אומר החפץ חיים: בליל חג השבועות יורד אלינו שפע גדול. עלינו לנצל את הזמן, וכל רגע ורגע בלילה זה ניתן להתרומם ולהתעלות במעלות גבוהות מאוד.

שיהיה חג שבועות שמח, אביעד סיאני.

מתורתם של חכמי תימן

מעלתו של ר' שמעון בר יוחאי- "בר יוחאי נמשחת אשריך שמן עשון מחבירך"- רצה לומר יותר מחבירך, שהמ"ם היא מ"ם היתרון, והעניין כי רשב"י עליו השלום מעצמו היה דורש סתרי תורה, כי דבר ה' ונבואתו בפיו, מה שאין כן חבריו שלא היו רשאים לומר כי אם מה ששמעו מפיו או לדרוש מעצמם על פי הקדמות שלמדו (מתוך פירוש "עץ חיים" למהרי"ץ)

חג השבועות- בבית הכנסת קורין סדר שבועות, ג' פסוקים מראש כל פרשה וג' מסופה, לא יותר... וכן בנביאים ובכתובים. כשמוגיעים לאיכה קורין אותה בלחש, ובמשניות קורין משנה ראשונה ומשנה אחרונה מכל מסכתא ומסכתא, ואחר כך קורין האידרא וספר תהילים. יש שאינם ישנים בלילה. התימונים לא נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג זה. במקום זה אוכלים לביבות (הרב שלום יצחק הלוי זצ"ל)

"היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך"- שיעורי תורה ומארי לילדים

שיעורים	בית הכנסת
מארי לילדים- ראשון, שלישי וחמישי 054-6758864 שיעור בגמרא- יום ראשון לפני מנחה הרב יחיאל כהן ביאורי תפילה- יום שלישי בשעה 18:30- הרב ישי ואדעי שיעור בהלכה- שבת בשעה 16:30- הרב ישי ואדעי	משכן אביחי לכיש 16, נווה אילן
גמרא ראש השנה- יום שלישי אחרי ערבית- הרב עידן דהרי עין יעקב- יום רביעי אחרי ערבית- הרב מאיר פדאל פרשת שבוע- שבת בשעה 12:00- הרב מאיר פדאל גמרא מסכת שבת- שבת בשעה 13:30- הרב חיים הלוי שתילי זיתים- שבת בשעה 16:00- הרב מאיר פדאל רמב"ם- שעה אחרי צאת השבת- הרב סעדיה נפש	נצח ישראל
שיעור בהלכה- יום חמישי- אחרי תפילת ערבית - הרב אורן צדוק	נווה שלום
מארי לילדים - כל יום 17:00-19:00 050-7838966 הלכה- ראשון ושני 20:00-21:00 - הרב דוד עצר שיעור לנשים- שלישי 20:15-21:15	אבן ספיר
כשעה וחצי לפני מנחה של שבת לימוד עם מארי יעיש גיאח	כנסת ישראל
שיעור בהלכה- יום ראשון בשעה 19:30 - מו"ר הרב יוסף סאמין	עינות מים
שיעור בהלכה- בשבת בשעה 16:30 - הרב אביעד סיאני	עורת אחים
לימוד רמב"ם, שולחן ערוך ומדרש- ימים א'-ה' בין השעות 11:00-13:00	מגדל עוז
שתילי זיתים- יום שני בשעה 18:00- הרב סעדיה נפש גמרא מסכת שבת- יום רביעי 21:00- הרב חיים הלוי	בית מדרש ע"ש הרב אבהר
גמרא והלכה, כל יום בין השעות 11:30-13:15 - הרב סעדיה עצר	מארי סאלם עמרן
גמרא- יום שלישי 18:00-20:30 - הרב שריה דחוח הלוי שתילי זיתים- בשבת שעתיים לפני מנחה- הרב שריה דחוח הלוי	בית הלוי